

מסורת הש"ס

היה מביא פרק שני סוטה

ית.

עין משפט
נר מצוה

(א) [גיטין כ: ב:] (ג) [פי' נתן הסידי בנים ובעל הסידי למים מנין ספוג ומן הסידי בנים ומוצא למים. ערוך ערך ספג.] (א) [קדושין כ: ד"ה יבמות נח.] (ד) [פירוש נכון דכ"ל ילפנין כל האמן דחשיב הכא מן חד אמן ויתירה תמלא בתוס' יבמות נח. ד"ה שומרת ומוס' קדושין כ: ד"ה אמן.] (ה) שבוש שיש עמה אלה כו. מהרש"ל (ו) גירסת רש"א ולא דוקא. (ז) ולא ארבעה משום דלמחר צריכה כו. מהרש"ל (ח) י"ל תחלה. (ט) [י"ל לתוכה:] (י) [ש"ך לעצ'.]

תורה אור השלם

1. או איש אשר תעבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והעמיד את האשה לפניו ויך ויך לה הבטח את כל התורה הזאת: במדבר ה' ה'

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה משביעי וכו' שבועה של אלה:

הגהות מהר"ב

א [רש"י ד"ה שלם נטמאת וכו' שבועה שאין עמה. מלת שאין נמשק וי"ב שיש כ"ל רש"י:]

מוסף רש"י

על מה היא אומרת אמן אמן. מרי וימי לרבות כל ימי (יבמות נח.) אמן על האלה. ויך נוסף על אמן על השבועה. שהיא משביעה הסנה ואומר משביעי עליך שלם נטמאת. דמכתי והשביע אלה (קדושין כו.)

על שני דפין. כדפין של ספר תורה העשויין עמודים: כפז אום אחת ומחקה. על המים וחור וכחז אות שלאחריה ומחקה עד שהשלים את כולה פסול דמכתי את כל התורה עד שמהא כולה כאלה: לשמה. כספר לעצמו דמכתי ועשה לה לשמה: מחקה נמי. כזכר לשמה

לשמה: השקע צביס שהוא חלול כדרך שהתנוקות שומין: שיש עמה אלה. דמכתי בחדא מינייהו בשבועת האלה. ולקמיה מפרש היכי דמי: משביעי עליך. כשם ומוכיר שם: שלם נטמאת. שאת אומר אמת שלא נטמאת היינו שבועה א' שאין עמה אלה: שאם נטמאת יבואו ציד. המים לצבות צטן כו' והיינו אלה: אמר רבא אלה לחודיה קיימא כו'. שבועה ואלה יש כאן ושניהן על האשה וקרא כתיב בשבועת האלה שהשבועה של אלה: משביעי עליך שאם נטמאת יבואו ציד. דליכא השתא (ה) שבועת האלה משביעי את האלה שתחול: שבועה יוכל. על האשה וקרא כתיב והשביע את האשה: משביעי עליך שלם נטמאת ואם נטמאת יבואו ציד. משביעי עליך שיהא אמת מה שאמרת בפנינו שלא נטמאת ואם נטמאת יבואו ציד המים דקיימא שבועה אשמה שלא נטמאת ואאלה שתחול: מתני' אמן על אלה וכו'. לכן הוצרכה לכפול: ארופה ונשואה. על ידי גלגול שבועה הוא מגלגל עליה זנות של אירוסין אע"פ שלא היה צו קניו. ומכאן לגלגול שבועה מן התורה:

שומרת

אכתבה על שני דפין פסולה (ה) ספר אחד אמר רחמנא ולא שנים ושלשה ספרים כתב אות אחת ומחק אות אחת וכתב אות אחת ומחק אות אחת פסולה דכתיב ויעשה לה הכהן את כל התורה הזאת בעי רבא כתב ב' מגילות לשתי סומות ומחקן לתוך כוס אחד מהו יכתיבה לשמה בעינן והאיכא או דילמא בעינן נמי מחיקה לשמה ואם תמצא לומר דבעינן נמי מחיקה לשמה מחקן בב' כוסות וחזר ועירבן מהו מחיקה לשמה בעינן והאיכא או דילמא הא לאו דידה קא שתיא והא לאו דידה קא שתיא והא לאו דידה קא שתיא חזר וחלקן מהו י"ש ברירה או אין ברירה ותיקו בעי רבא השקע (ו) בסביב מהו בשפופרת מהו דרך שתייה בכך או אין דרך שתייה בכך תיקו בעי רבא איש נשכבו מהו ונשתתו מהו מהו ותיקו א"ר זירא אמר רב ב' שבועות האמורות בסוטה למה אחת קודם שנמחקה מגילה ואחת לאחר שנמחקה מתקין לה רבא תרתייהו קודם שנמחקה מגילה כתיבן אלא אמר רבא אחת שבועה שיש עמה אלה ואחת שבועה שאין עמה אלה היכי דמי שבועה שיש עמה אלה אמר רב עמרם אמר רב משביעי עליך שלא נטמאת שאם נטמאת יבואו ביד אמר רבא אלה לחודה קיימא אלא אמר רבא משביעי עליך שאם נטמאת יבואו ציד אמר רבא איכא שבועה איכא אלא אמר רבא איש משביעי עליך שלא נטמאת ואם נטמאת יבואו ציד: מעל מה היא אומרת אמן אמן אמן על האלה אמן על השבועה אמן מאיש זה אמן מאיש אחר אמן מאיש שלישי ארופה ונשואה ושוברת

פסולה מימידי כתבה על שני דפין והניח שני סיפין פסולה הא כסף אחד כשירה ראיה לשני סיפין קא אמר אלמא דשני דפין דקאמר שמואל בנחמין זה מזה קאמר שאין מעוררין להכי מפרש נמי הכא שני דפין שאין מעוררין ופירש ר"י הא דלמחר נמי צ"ל ראוהו ב"ד (ר"ה דף כו.) אפי' לרבנן

דלמחר קרן פרה פסול כיון דלית בה גילדי כשיר ושלא שופרות דמי ואע"ג דמחצית התם נמי דרכו להוסיף בכל שנה גלד אחד והרי הוא כמציאו משופר אחר ומדכין לזה דמתיק דיעק שצרי שופרות פסול מפני שמתחילתו לא הייתה צריכת צבת אחת ויכר המוספת ולא מהי חזירו דומה כאלו גט שכתבו על ד' דפין ומתקין יחד דפסול (י) דאלה דוקא כשכתב חצי מגילת סוטה על דף זה וחזיה על דף אחר למרינן דחשיב שני ספרים וה"ה אם כתב לה שתי מגילות ומחקן לתוך כוס אחד וכן גבי גט אם נתן לה שני גיטין אע"ג דכל חד וחד שלם הוא וספר אחד צפוי עמנו פסולין ולא מיגרסא בתרתייהו משום שנים או שלשה ספרים כדלמרינן צ"ל שור שנגח (ב"ק דף מ.) כופר אחד אמר רחמנא ולא שנים או שלשה כופרין ובפרק לולב הגזול (סוטה דף לה.) לינקוט תרתי תלת פרי אחד אמר רחמנא ולא שנים או שלשה פירות ואין להקשות מאי שאל משמתן שופר צבת שופר אם קול פנימי שמע יאל ולא חשיב ליה כשני שופרות דהתם בשמיעה תליא מילתא והוא לא שמע אלא קול הפנימי: חזר וחלקן מהו י"ש ברירה או אין ברירה. האי לא דמי לצריה דמלדא מן הצור פלוגתא דר' אליעזר ב"י ורבנן שזור שנגח (ב"ק דף נא:) דהתם לא הוכר חלקו של אחד מהן לעולם אבל הכא הוכר הכתב ונתעבר וכן צריה משני לוגין שאני עמיד להפריש דמיימי צ"ל מרובה (שם דף טו:) נמי לא הוכר המעשר מעולם וכן לכולהו צריה דמיימי צ"ל כל

הגט (גיטין דף כה.) אבל דמי לצריה דמיימי צבול מערצין (עירובין דף לו.) שתי נשים שלקחו קניניהן בעירוב או שנתנו דמי קניניהן לכהן אחיהן יקריב חטאת ואי זה שירצה יקריב עולה אע"ג דהוכרו מתחילה דמי כל אחת לא אמרי' וזו מתכפרת בזה שנקח מדמי צריה או שתי קנינין של אחת יקריב כולן לעולה ושל צריה נחטאת א"כ איפכא (י) דלמרי' צריה ואע"ג דדחי ליה התם כשנתנו מיהו חזין דקא מיימי לה אשאר צריה אלמא דליכא לאילפוגי בין צריה שהוכרה מתחילה לשאר צריה וכן צ"ל הויאלו לו (יומא דף נה.) דמיימי מתני' ר' יהודה אומר לא היו מציאין שופרות לקני חובה מפני התערבות ומסיק משום תערובות דמי חטאת שמתה בעליה וקא פריך ונצבור ד' וזו' ונשדי במיה וכן לשתמו ר' יהודה לית ליה צריה מנלן ומיימי הויאל דלוקח יין מנין הכותים ומסיק מדמי איז אלמא מדמי צריה דלם צא חכם למזרח אע"ג דליכא היכרא מעיקרא לצריה דלרבעה וזו' דהוכר מעיקרא אי"כ רבא מצי קא מבעיא ליה דלא פשיט מהני ומהא נמי דתנן צ"ל בתרא דמס' מעילה (דף כא:) פרוטה של הקדש שנפלה לתוך הכיס או שאמר פרוטה צים זה הקדש כיון שהויה הראשונה מעל דברי ר"ע וחכ"א עד שיוציא את כל הכיס אלמא לר"ע אית ליה צריה כי האי גוונא דלמחר בפרוטה הראשונה הוצר הדבר שפרוטה ראשונה שעלתה צידו היה של הקדש שנפלה מיהא לא איתצדדי לן התם במאי פליגי ומהא נמי ליכא למפשט דמיימי בצבורות פרוטה הולקת בזה (דף כב:) סאה תרומה טמאה שנפלה לך חולין ר"א אומר מירוס ומירקב שאני אומר היא סאה שעלתה היא סאה שנפלה ה"נ נימא שהמחק של לזה יגיע לזה דהתם מקילינן דדרבנן דמדאורייתא חד בתיי בנל ורבי"א הקשה צ"ל הויאלו לו (יומא דף נה:) אלה ונצבור ד' וזו' דמתיק בתוספתא דמעילה (פ"ה) נזיר שהפריש מעות ואמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי ואלו לשלמי ונתערבו הרי לוקח בהן ג' בהמות בין ממקום אחד בין משלשה מקומות (י) מכלל דמי חטאת וכו' ודוקא צ"ל הויאל גוונא שרי אבל ליקח שליש המעות וליקח בהן בזה נחטאת ונימא הוצר הדבר דאלו הוו דמי חטאת לא אמרי' מיהו מכל הני הוה מצי רבא למיפשט ועוד תימה אי אית לן למימר צריה כי האי גוונא אס וכן כל התערבות שבעולם יחזור ויחלק משום צריה ועוד אמאי לא פשיט ליה מפרק קמא דראש השנה (דף יא:) דקיימא לן דיש צילה לשמן ויין מנאל דאין צריה דדבר לח ובפרק התערבות (נחמיה דף פ.) מיימי ליה פלוגתא דרבי אליעזר ורבנן ללוחות של חטאת שנפל (י) לתוך מים וכו' ונראה דהכא קא מבעיא ליה מי אמרינן לא קפיד קרא אלא אמרינן מיה המגילה שמה נכרת לתוך המים שלה אבל לתוך כוס אחד איכא למימר כל חדא שתיי מים דלאו דידה לאו מחיקה נכרת היא חזר וחלקן הרי מים של כל אחת ניכרין מי אמרינן צריה וכו' הרי הוצרנו מיימי או דילמא אין צריה כלומר צריה מים בשעת מחיקה בעינן אבל על תערובות דיו של כתב המגילה לא קפדינן שהרי בשעת מחיקה בטל הכתב ולא תלי מילתא אלא במחיקה לתוך מים המצוררין לנכרה וקא מבעיא ליה אי מצי לא בדקי לה משום דלא נמחקה כהלכתה אי משום דטהורה היא: בעי רבא השקפה בבב"ב מהו. ליכא למיפשט מהא דלמחר רבא בפרק ערבי פסחים (פסחים דף קטו:) כרכן צביס אף ידי מזה לא יאל אלמא אין דרך אכילה בכך דהתם מפסיק הסידי בין המזה ובין בית הבליעה אבל הכא דלא מפסיק קא מבעיא ליה: ע"ל מה היא אומרת אמן אמן. בפרק שלישי דמסכת שבועות (דף טו:) כל העונה אמן כאלו מויהא שבועה מפיו ובפרק שבועות העדות (שם דף לו.) אמן יש צו קבלה יש צו שבועה ויש צו האלמנה דצריה: אמן ש"א אטמא. ירושלמי לא שהיה ר"מ אומר המים צודקין אותה מעכשיו אלא המים פקודים צה לכשתטמא המים צודקין אותה למפרע:

שומרת

בד א מ"י פ"י מהל' סוטה הל"ח: מה ב מ"י שם הל"י: ג [מ"י] שם פ"ג הל' ח ופ"ד הל' יא: ד [מ"י] שם פ"ג הל"י ופ"ד הל' יא: מה ה ו ז מ"י שם פ"ד הל"ח: מה ח מ"י שם הל"י:

תוספות שאנין

על שני דפין פ"י כדפין של ספר תורה שקורין קוליש בלע"ז. פסולה וימיר שאנין מחוברין יחד אבל אה"ן מחוברין השני דפין שפ"י קרי' ליה ספר אחד. השקפה בבב"ב שהיא חלולה כדרך שהתנוקות נבכעולי קנבוס י"ש ספרים דגריס בבב"ב כל ששופרות מהו כעין קליפה ששויין נקבים כמין סל' ולא דומה לשפופרת: מתני' אמן שלא שטייה ארופה ונשואה על ידי גלגול שבועה הוא מגלגל עליה זנות של אירוסין ואע"ג דלא היה צו קניו ומכאן מפיק דגלגול שבועה מן התורה. ומאן דמוקי לה התם (י) למילתא אחריית מאיר בגלגול שבועה מאמן מאיש זה אמן מאיש אחר: ולא מאחר שנתגרש וחסתר לאחד ואחר כך יחזירנה ה"א ואפי' לר' דאמר מנהג על העדות ונטמאת בגירושיה דאיהא נאסרת עליו לחזור לו אלא א"כ נשאת על ידי קידושין כדי כתיב לא יוכל בעלה הראשון אשר יחזירנה וגו' לאחר קידושין ונישואין כתיב דכתיב והלכה והיתה לאיש אחר ושנאה האשה אחרון ליה. ואת דגריס ולא מאחר שנתגרש ונשאת לאחר ול"ב דכיון דאין האיש מנוקע מעון דלוקח משום לאו דלא יוכל ואין קידושין תופסין בה אין המים בודקין את אשתו. אבל קשה הכא משמע כיון שהיא גורשה לא נאסרה בזנות על בעלה אם יחזירנה. ותימה דפ"ק דמגילה (דף טו) קאמר גבי אסתר וכאשר אבדתי מבית אבא כך אבדתי ממך דעני עכשיו באונס ועכשיו ברצון ואמאי לא גרשה מרדכי כדאיתא הכא. וי"ל משום דגט צריך עדים והיה ירא מרדכי פן יודע הדבר לאחשוורוש ומה"א לא גרשה וכן פ"י בפ"ק דמגילה.

(א) אולי י"ל ולאו שפופרת ממש קאמר אלא דומה לשפופרת.

(ב) אולי יבמות דף נה דמיימי כשקאה דלוקח ממש ונטמא לחופה ולא נעלמה ע"ש. ותי' כמין קדושין כו פ"ב ד"ה ה"י.